

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

DELOITTE AS
Postboks 221 Sentrum
0103 OSLO

Vår referanse
25/13421
Deres referanse

25.03.2026

Tilsynsrapport

1 Innledning

Finanstilsynet har gjennomført tilsyn med Deloitte AS, org. nr. 976 389 387. Formålet med tilsynet var å kontrollere revisjonen av ett foretak av allmenn interesse for regnskapsåret 2024. Finanstilsynet gjennomførte møter med revisjonsforetaket i perioden 17. - 21. november og 18. desember 2025. Denne tilsynsrapporten bygger på Finanstilsynets foreløpige rapport fra 23. februar 2026 og revisjonsforetakets kommentarer i tilsvaret til denne fra 13. mars 2026.

2 Finanstilsynets oppsummering

Finanstilsynet mener det er brudd på revisorloven ved revisjon av et foretak av allmenn interesse. Finanstilsynet mener revisor ikke har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis for eksistens av varelager samt for gyldighet av salgstransaksjoner.

3 Nærmere om tilsynet

Tilsynet er en del av tilsyn med revisjonsforetakene som reviderer foretak av allmenn interesse, se revisorloven § 1-2 sjette ledd. Finanstilsynet skal utføre kvalitetskontroll med slike revisjonsforetak minst hvert tredje år, se revisorloven § 12-1, jf. revisjonsforordningen artikkel 26 nr. 2 bokstav a.

Finanstilsynets tilsyn er risikobasert, og utvelgelsen av revisjonsoppdrag og revisjonsområder tar særlig utgangspunkt i risikoen for vesentlig feilinformasjon. Tilsynet er dermed normalt avgrenset til utvalgte revisjonsområder. I dette tilsynet av revisjonen av ett oppdrag av allmenn interesse, omfattet kontrollen revisjonen av varelager, inntekter, oppkjøp, utsatt skattefordel og attestasjon av den revidertes bærekraftsrapportering. I tillegg omfattet kontrollen revisors obligatoriske etterutdanning og revisjonsforetakets uavhengighet for dette oppdraget.

4 Finanstilsynets vurderinger

4.1 Mangler ved revisjon av varelagerområdet

4.1.1 Varelager butikk

Konklusjon

Finanstilsynet mener at revisor samlet sett ikke har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis for eksistens av varelager butikk. Det foreligger brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd bokstav e.

Begrunnelse

Revisor har vurdert risikoen knyttet til manglende eksistens på varelageret som lav. Revisors substanstesting av et utvalg varetellinger har imidlertid avdekket flere avvik mot den revidertes telling. Revisor konkluderer med at rotårsaken til disse avvikene er at tellingene ikke er godt nok forberedt i de enkelte butikkene. Videre har revisor identifisert svakheter i varetellingskontrollen fordi det er flere udokumenterbare avvik mellom revisors telling og de endelige tellelistene. Revisor har opprettholdt risikovurderingen som lav, men har som følge av de identifiserte svakheter økt omfanget av revisjonshandlinger. Andre forhold som etter Finanstilsynets mening bør tillegges vekt ved valg av type og omfang av revisjonshandlinger er:

- brede tilgangsrettigheter, som har medført identifiserte svakheter knyttet til generelle IT-kontroller,
- et stort antall butikker med varelager som har mange fellestrekk, men som styres og ledes av ulike butikksjefer,
- kommentarer i revisjonsdokumentasjonen om at telleavvikene kan skyldes systematiske feil i tellingen, og
- revisors korte erfaring på dette revisjonsoppdraget, noe som blant annet påvirker teammedlemmenes kjennskap til de ulike butikklagrene og hvordan tellingene potensielt gjennomføres ulikt fra lokasjon til lokasjon.

Revisors kontrolltelling er gjort med utgangspunkt i den dokumenterte risikovurderingen, men har ikke tatt hensyn til de ovenfor beskrevne avvik og svakheter.

Revisjonsforetaket tar i tilsvaret konklusjonen til etterretning. Revisjonsforetaket påpeker at telleutvalget er tilstrekkelig ut fra den dokumenterte risikovurderingen, men anerkjenner at dokumentasjon i revisjonsfilen ikke underbygger risikovurderingen og ikke gir tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis knyttet til varelagerets eksistens.

4.1.2 Sentrallager

Konklusjon

Finanstilsynet mener at revisor samlet sett ikke har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis for eksistens av varelager sentralt. Det foreligger brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd bokstav e.

Begrunnelse

Revisor har vurdert risikoen knyttet til manglende eksistens på sentrallageret som lav. Tellingene av varelageret gjennomføres syklisk. Av revisors notat om den sykliske varetellingen fremgår at

- svakheter i de generelle it-kontrollene (tilgangsrettigheter) har medført at revisor ikke vil få tilstrekkelig revisjonsbevis for at varelagersystemet sikrer at hele varelageret blir telt gjennom året, og
- på grunn av høy omløpshastighet på varelageret, telles bare en liten andel av lokasjonene som en konsekvens av få/ingen lagerbevegelser i løpet av de siste 12 månedene, mens mesteparten av lageret telles i forbindelse med plukking.

Revisors dokumentasjon av hvordan den sykliske tellingen gjennomføres er mangelfull og fremstår som usammenhengende. Videre har revisor etter Finanstilsynets mening heller ikke vist til tilfredsstillende revisjonsbevis for at hele varelageret faktisk er telt gjennom den revidertes sykliske telling.

Finanstilsynet mener at revisor ikke har telt et tilstrekkelig antall enheter på en tilfredsstillende måte for å dekke inn den risikoen revisor selv har identifisert knyttet til eksistenspåstanden. De identifiserte svakheter knyttet til tilgangsrettighetene med de potensielle konsekvensene for varelagerets eksistens, innebærer etter Finanstilsynets mening at revisor uansett ikke kan legge "minimumsutvalg" til grunn for sine kontrolltelling.

Varelager utgjør en betydelig post i årsregnskapet og er sentralt for den revidertes virksomhet. Finanstilsynet mener at den oppdragsansvarlige revisor skulle ha avdekket manglene i revisjonen av varelageret i sine gjennomganger. Den oppdragsansvarlige revisor har ikke oppfylt kravene i ISA 220 punkt 31.

Revisjonsforetaket tar i tilsvaret konklusjonen til etterretning. Revisjonsforetaket anerkjenner at dokumentasjon i revisjonsfilen ikke underbygger risikovurderingen og ikke gir tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis knyttet til varelagerets eksistens.

4.2 Mangler ved revisjon av inntektsområdet

Konklusjon

Finanstilsynet mener at revisor ikke har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis for gyldigheten av salgstransaksjoner. Dette er et brudd på revisorloven § 9-4 tredje ledd bokstav e.

Begrunnelse

Revisor har gjennomført en data-analyse/trianguleringstest av salgsinntektene som en substansbasert detaljtest, hvor hele populasjonen av inntektsrelaterte transaksjoner anses dekket. Formålet med testene er å sikre fullstendighet, nøyaktighet og gyldighet av registrerte salgsinntekter. Testen omfattet:

1. avstemming av inntekter fra kassesystemet (POS) mot hovedbok og bank på transaksjonsnivå,
2. verifisering av periodens utgående bank-saldo mot eksternt tredjepartsbekreftelse (bank),
3. kontroll av åpne poster gjennom bankavstemming,
4. analytisk substanshandling av beløp knyttet til åpne poster,
5. vurdering av antall dagsoppgjør per dag og antall butikker, samt vurdering av dager uten dagsoppgjør basert på åpningstider, helligdager mv.
6. gjennomgang av ett dagsoppgjør ved henholdsvis interim og årsslutt, hvor revisor har valgt en tilfeldig butikk og gjennomgått avstemming av dagsoppgjør fra kassasystemet (POS) inn i bank. Oppgjørene er avstemt mot den samme banktransaksjonslisten som selskapet har lagt til grunn i sin avstemming, ref. punkt 1 ovenfor.

Revisor baserte avstemmingen mellom kassasystemet (POS) og bank på den banktransaksjonslisten den reviderte selv hadde lagt til grunn, uten å innhente listen direkte fra banken eller foreta en selvstendig verifikasjon mot bankens registrerte transaksjoner. Revisjonsteamet har kun indirekte verifisert listen gjennom bankbekreftelsen per 31.12.2024 og ved sammenligning med bankens saldo per august 2024. Videre har teamet vist til at avstemming av åpne poster mellom POS og banktransaksjonslisten gir et indirekte bevis på at listen gjenspeiler faktiske banktransaksjoner. Revisor har i tillegg testet to dagsoppgjør mot listen, men også her bygger revisjonsbeviset på indirekte grunnlag.

Finanstilsynet mener at denne tilnærmingen ikke gir tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis. Etter Finanstilsynets oppfatning skulle transaksjonslisten vært innhentet direkte fra banken, bekreftet av banken, eller verifisert ved en direkte utvalgsbasert test av transaksjoner fra liste til bank og omvendt.

Revisjonsforetaket tar i tilsvaret konklusjonen til etterretning.

For Finanstilsynet

Bjørn Kristiansen
senior tilsynsrådgiver

Morten Peters
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk.